

Notitie Community art in Zwolle Mei 2023

Namens:
Cultuur in de Wijk
De Makers
KASKO

Deze korte notitie schrijven we naar aanleiding van de voorgestelde wijze van afdoening van de motie 'Combineren community art en opbouwwerk). Deze voorgestelde wijze van afdoening doet wat ons betreft geen recht aan de situatie in het werkveld, de kansen die er liggen en het belang van dit onderwerp.

We schetsen in een notendop de volgende zaken: de basisgedachte achter community art, de waarde ervan voor individuele deelnemers én voor de samenleving, de concrete situatie in Zwolle en de uitdagingen die er op dit moment liggen.

De basis

Van het begrip 'community art' zijn meerdere definities in gebruik die elkaar nooit uitsluiten maar elkaar wel kunnen aanvullen. Wij zien community art als kunstprojecten met, door en voor de wijk, waarbij kunst en welzijn met elkaar in balans zijn. Deelnemers komen tot bloei door de artistieke professionals. Via de kunst ontwikkelen mensen zich: ze durven meer, trainen (sociale) vaardigheden.

Waarde van community art

Over de waarde van community art voor een gemeenschap en op individueel niveau voor deelnemers is al veel gezegd en geschreven – in en buiten Nederland. De Zwolse ervaringen komen overeen met de positieve resultaten die vrijwel altijd uit deze onderzoeken komen. Enkele van die opbrengsten (die we indien gewenst van concrete voorbeelden kunnen voorzien!):

- Community art verbindt uiteenlopende (groepen) mensen met elkaar.
- Door een gemeenschappelijke ervaring kan er een andersoortig, betekenisvol contact ontstaan.
- Er ontstaat bij de deelnemers een ander perspectief op samenlevingsvraagstukken en maatschappelijke onderwerpen (denk aan inclusie, geweld onder jongeren, samen leven). Via kunst kunnen thema's bespreekbaar worden gemaakt op een 'andere' manier.
- Het levert een bijdrage aan een groepsgevoel in een tijd waarin er steeds minder 'wij' en steeds meer 'ik' wordt ervaren.
- Deelnemers ervaren een sterk gevoel van gehoord en gezien worden.

Community art in Zwolle

Binnen community art is er een breed spectrum van actoren actief. We belichten enkele van die actoren.

- De kunstenaar

Feit is dat er prachtige projecten worden gerealiseerd in Zwolle. Denk aan de spetterende impulsen binnen diverse kunstdisciplines van Cultuur in de Wijk in verschillende wijken, Bruisende Buren van KASKO in Zwolle Zuid en de diverse projecten van de Makers zoals We zwemmen nog, de Buurtzaak in Holtenbroek en de kerstfilm Kerst Mist in de Indische Buurt. Vanzelfsprekend zijn er ook individuele makers die bezig zijn met projecten in wijken. CW, KASKO en De Makers zijn als culturele makersorganisaties in Zwolle het meest intensief bezig met community art. Zij zijn sterk gericht op dit specifieke onderwerp en stralen daarmee ook het belang ervan uit.

- **Professionals in welzijn en niet-welzijn**

De praktijksituatie met betrekking tot de samenwerking tussen 'cultuur' en 'welzijn' leert dat welzijnsprofessionals niet altijd nut en noodzaak zien van kunstprojecten voor hun werk. Het wordt bijvoorbeeld gezien als 'leuk voor erbij', niet als iets wat een integraal onderdeel kan zijn van hun gereedschapskist voor het werk dat ze doen in de wijk. Een andere constatering is dat de samenwerking tussen kunst en welzijn sterk afhankelijk is van de individuele inzet en interesse van een welzijnsprofessional in dit soort projecten. Dit geldt ook voor niet-welzijnsorganisaties met een opgave in buurten en wijken. Denk aan de gemeente zelf, woningcorporaties, wijkverenigingen, SWT's en ouderenorganisaties.

- **Onderwijsprofessionals (MBO en HBO)**

Binnen de Zwolse kunstvakopleidingen (denk aan docent Theater, docent Beeldende vorming, docent Muziek) is er wel aandacht voor community art, maar daar is echt nog het nodige te winnen. Binnen de sociale opleidingen is de aandacht voor kunst binnen het werkveld minimaal. Dat bevestigt ook contacten in het werkveld.

- **Gemeentelijk beleid**

Tot slot constateren we hier dat er in het Zwolse gemeentelijke beleid voor het sociaal domein er nauwelijks aandacht is voor kunstprojecten met, voor en door de inwoners. Dat is anders binnen het cultuurbeleid: in het Cultureel Perspectief wordt nadrukkelijk wél die waarde gezien – en benoemd. Voor de buitenstaander lijken er geen verbindingen te liggen binnen de gemeente.

En nu?

We willen met elkaar bereiken dat deze bijzondere kunstvorm structureel in beeld is, zodat de mogelijkheden ervan volop benut worden. Er zijn grote mogelijkheden voor de inwoners en hun leefomgeving, maar ook voor de positie van Zwolle als interessante plek voor makers! We streven ernaar dat het voor Zwolse organisaties op vele terreinen (bijvoorbeeld zorg, welzijn, onderwijs) vanzelfsprekend is om in hun werk(wijze) kunst en cultuur in te zetten als middel om maatschappelijke en samenlevingsvraagstukken te helpen oplossen.

Wat is daar voor nodig?

We dringen er bij de gemeente op aan: pak een actieve rol! Laat merken dat dit belangrijk is! Zoals hierboven al is gebleken: community art raakt vele partijen. De gemeente kan als trekker en initiatiefnemer mensen bij elkaar brengen. Het doel: streven naar een situatie waarin het voor organisaties die actief zijn in de wijk, vanzelfsprekend wordt om kunst en cultuur in te zetten. Nu is het nog te vaak 'leuk voor erbij, een extraatje. Om community art een sterke plek te geven, moet het integraal onderdeel van het werk worden.

Daarnaast vragen we van de gemeente een open houding: wij bieden de kennis, deskundigheid en ervaring aan. We willen samenwerken met de gemeente. Graag denken we vanuit het werkveld na over concreet beleid op dit gebied, zodat er lange lijnen richting de toekomst kunnen worden uitgezet.